

54.

Katalog:

Berilo 3, str. 35

- socialni realizem v prozi
- idejna oznaka
- naturalistične prvine
- simbolika
- slogovna analiza

PREŽIHOV VORANC: SAMORASTNIKI

Socialni realizem v prozi :

- kritičen do obstoja takratne družbe in razmer
- poudarja socialno plat človekovega življenja, manj pa se ukvarja s psihološko analizo oseb
- človeka pojmuje kot pripadnika določenega socialnega reda, čigar boj odloča o sreči in usodi njega samega
- pisatelji se angažirajo predvsem za opisovanje nižjih slojev, malih ljudi oz. kmetov
- pogosto se ozirajo na položaj kmečkih delavcev, redkokdaj opisujejo meščansko življenje (kritično)

Naturalistične prvine v Samorastnikih :

V Samorastnikih se kaže, kako dednost, okolje in samodejavnost vplivajo na junake in njihove usode. Meta se kot pripadnica najnižjega socialnega sloja ne more dvigniti iz svojega stanu. Ker je pač kajžarica, ji je prepovedano poročiti se z Ožbejem, ki je sin njenega gospodarja. Tudi okolje, v katerem živi, ji ne da možnosti.

Simbolika in idejna oznaka:

Metinih devet samorastnikov je simbol družbenih krivic, hkrati pa tudi simbol večnosti in stalnosti. Oni bodo nadaljevali ta bajtarski rod, dokler le-ta ne osvoji celotne zemlje. Ideja je socialnokritična.

Slogovna analiza :

- * lakoničen slog – jedrnat, zgoščen, kratkobeseden
- * epično-dramatičen, ker stalno raste napetost med dvema silama. Jasno je tudi izraženo moralno stališče vaščanov, ki gojijo simpatijo do Mete. Novela se odlikuje tudi z odličnimi verističnimi prizori, kjer je opisano vse do potankosti. Zasledimo lahko tudi ciklično ponavljanje, ki ga predstavljajo otroci in »martranje«.